

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2013-12-19
Stockholm

Mål nr
M 6741-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-07-03 i mål M 4572-11, se bilaga A

KLAGANDE

Vento Energi AB

Ombud: H-A O och E E

MOTPARTER

1. Triventus Wind Power AB

Ombud: T A och H E

2. Länsstyrelsen i Kronobergs län

3. MO

4. LR

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheten Y1 i Alvesta kommun, Kronobergs län

Dok.Id 1113085

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens domslut på så sätt att villkor 3 och 8 får följande ändrade lydelse.

Villkor 3

Bolaget ska till tillsynsmyndigheten innan byggnation påbörjas lämna in en bullerberäkning. Bullerberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska bolaget redovisa om en eventuell effekttreglering är nödvändig som skyddsåtgärd för att inte överstiga 39 dB(A) vid bostäder.

Villkor 8

Den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken inte överstiga 39 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

Den ekvivalenta bullernivån ska kontrolleras genom mätning eller beräkning. Vid kontroll av ljudnivån vid bostäder, såväl vid mätning som vid beräkning, ska utöver samtliga vindkraftverk enligt detta tillstånd på fastigheten Y1, hänsyn även tas till vindkraftsanläggningen på fastigheterna X, Y, Z och X1. Den närmare utformningen av kontrollerna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och anges i kontrollprogram enligt villkor 15.

INLEDNING

Triventus Wind Power AB (Triventus) har ansökt om tillstånd till att uppföra och driva gruppstation för vindkraft med tre vindkraftverk på fastigheten Y1 i Alvesta kommun. Givet tillstånd, villkor 3 och villkor 8, överprövas nu i Mark- och miljööverdomstolen på talan av Vento Energi AB (Vento), tidigare HS Kraft AB.

På talan av Vento föreligger för prövning i Mark- och miljööverdomstolen, utöver den aktuella ansökan rörande Triventus verksamhet, även en ansökan om tillstånd att få uppföra sex stycken vindkraftverk från bolaget Statkraft Södra Vindkraft AB (Statkraft) på angränsande fastigheter (Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 6740-12).

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vento har framställt följande yrkanden.

I första hand yrkas att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, fastställer länsstyrelsens beslut såvitt avser lydelsen av villkor 3, samt ger villkor 8 följande lydelse.

Villkor 8

Den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken (inklusive närliggande parker) inte överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå.

Den ekvivalenta bullernivån ska kontrolleras genom mätning eller beräkning. Vid kontroll av ljudnivån vid bostäder, såväl vid mätning som vid beräkning, ska utöver samtliga vindkraftverk enligt detta tillstånd på fastigheten Y1, hänsyn även tas till vindkraftanläggningen på fastigheterna X, Y, Z, X1, Z1, X2, Y2 samt Z2. Den närmare utformningen av kontrollerna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och anges i kontrollprogram enligt villkor 15.

Vad som har yrkats i andra och tredje hand framgår av bilaga B

Triventus har motsatt sig ändring. För det fall Mark- och miljööverdomstolen finner skäl för ändring har bolaget medgivit att begränsningsvärdet i villkor 3 respektive 8 justeras från 40 dB(A) till 39 dB(A).

Länsstyrelsen i Kronobergs län har motsatt sig yrkandet om ändring av villkor 3 och tillstyrker en ändring av villkor 8 på så sätt att aktuell vindpark regleras på samma sätt som andra närliggande vindparker.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vento Energi AB har sammanfattningsvis anfört följande. Vento arrenderar fastigheterna Z1, X2, Z2, Mårarp 4:4, Y2 i Alvesta kommun, samt Y3 i Ljungby kommun. Arrendavtalet avser projektering, uppförande och drift av en större vindkraftsgrupp som omfattas av ett av Länsstyrelsen i Kronobergs län beviljat tillstånd den 9 maj 2012 om 36 vindkraftverk. De arrenderade fastigheterna ligger i direkt anslutning till de fastigheter som den överklagade domen avser.

I länsstyrelsen förelades Triventus att redogöra för de kumulativa effekterna av de aktuella etableringarna, med hänsyn till Ventos (då HS Kraft AB) planerade ansökan om etablering. Triventus angav i sitt svar att Vento, för det fall att särskilt villkor om källjusbegränsning inte införs i tillståndet, förhindras att uppföra 12 av de 36 planerade vindkraftverken som omfattas av Ventos tillstånd. Mot denna bakgrund införde länsstyrelsen villkor 3 avseende en källjusbegränsning om 103 dB(A) för att tillgodose dels intresset av att optimera hela riksintresseområdet för vindbruk, dels Ventos intresse av att nyttja hela vindkraftspotentialen på rågrannfastigheterna uppgående till 36 vindkraftverk. Villkoret innebar att Triventus, genom en begränsning av källjudet på sina vindkraftverk, förpliktigades att ta hänsyn till Ventos tillståndsgivna vindkraftsetablering.

Mark- och miljödomstolen har, i nu överklagad dom, ändrat villkor 3. Nu har tre projektörer tillstånd att uppföra totalt 45 vindkraftverk utan källjusbegränsningar, vilket innebär att om alla eller någon av projektägarna utnyttjar sina tillstånd fullt ut kommer bullerkravet om 40 dB(A) att överskridas på grund av kumulativa effekter, utan att det klart framgår av tillståndets villkor vem som bär ansvaret för överskridandet. Den enskilde projektägarens vindkraftverk ger ju inte upphov till mer än 40 dB vid bostad, även om de kumulativa effekterna av alla grupperna gör att gränsen överskrids.

Mot bakgrund av hur tillståndet formulerats innebär Mark- och miljödomstolens ändring att Triventus inte behöver ta hänsyn till Ventos vindkraftsetablering, vilket i sin tur får till följd att Vento tvingas att reducera sin etablering med 12 vindkraftverk. Detta innebär stor miljöskada och ekonomisk skada för Vento.

Mark- och miljödomstolens dom strider mot 16 kap. 11 § miljöbalken. Projekten berör samma naturresurs och kan inte fullt ut utövas vid sidan av varandra i enlighet med ansökningarna. Verksamheterna ska därför om möjligt jämkas. Om en sådan jämkning inte kan göras, ska företräde ges åt den verksamhet som bäst stämmer överrens med 3 kap. miljöbalken. Ventos verksamhet med 36 tillståndgivna verk medför betydligt större miljönytta än motpartsprojektens sammanlagt nio vindkraftverk.

Motparterna har lämnat olika förslag på jämkning. I Mark- och miljööverdomstolen har Triventus framställts ett jämningsförslag innebärandes ett begränsningsvärde för motpartsprojekten om 39 dB(A) vid bostad, vilket förutsätter att Vento måste stryka två av sina verk. Även detta förslag är till väsentlig nackdel för Vento och innebär en försämrad markhushållning. Förslaget innebär varken optimering av den totala elenergiproduktionen inom riksintresseområdet eller någon jämkning av Triventus verksamhet. Anledningen till förslaget om 39 dB(A) är i stället att en mer sofistikerad beräkningsmodell (Nord 2000) samt reviderade ljuddata har inneburit att den förväntade ljudpåverkan från Triventus verksamhet har sjunkit till 39 dB(A), utan att bolaget behöver anpassa driften av sin verksamhet.

Vento har låtit inhämta en oberoende utredning (ÅF Infrastructure AB, ÅF) i vilka de i målet förekommande olika jämningsförslagen samt länsstyrelsens källjusbegränsning har jämförts. I utredningen har även framtagits ett nytt jämningsförslag som utgör den bästa ljudregleringsmixen ur elproduktionssynpunkt för de 45 vindkraftverken såsom en och samma verksamhet.

Triventus har sammanfattningsvis anfört följande. Förutsättningar att ändra mark- och miljödomstolens dom saknas. Till skillnad från vad Vento anfört har Vento, enligt en beräkning som tagits fram av Triventus och Statkraft, full möjlighet att bedriva sin verksamhet parallellt med Triventus och Statkrafts verksamheter under förutsättning att Vento inte uppför två av sina verk. I sammanhanget bör beaktas att Triventus och Statkraft redan i tidigt skede minskat ner sina parker från fem till tre respektive från åtta till fem vindkraftverk i syfte att underlätta en etablering för den då eventuellt efterföljande aktören Vento. Det får härvid även noteras att då Ventos tillstånd vunnit laga kraft är det inte fråga om någon samtidig prövning enligt 16 kap. 11 § miljöbalken. Enligt beräkningar som bolaget nu har tagit fram framgår att bolagets och Statkrafts verksamheter inte medför högre bullernivåer än 39 dB(A) vid ljudkänsliga punkter. En eventuell inskränkning utöver denna bullernivå skulle markant begränsa den tillståndsgivna verksamheten.

Länsstyrelsen har sammanfattningsvis anfört följande. Länsstyrelsen motsätter sig Ventos yrkande om att reglera bullernivåer genom att begränsa vindkraftverkens källjud. Miljöprövningsdelegationen har i senare tillståndsprövningar, bl.a. i tillståndsprövningen för Ventos verksamhet, gjort en annan bedömning av ljudeffektnivå från vindkraftverk (källjud) och anser inte längre att det är rätt metod att begränsa källjudet i tillståndet. Även länsstyrelsen har ändrat uppfattning och anser att det inte är en optimal metod att begränsa källjudet i ett tillstånd eftersom det begränsar verksamhetsutövarens möjligheter att optimera vindkraftparken utan att egentligen vara till nytta för de närboende.

Det går inte heller att reglera varje parks bullerbidrag vid respektive närliggande bostad eftersom typ av verk ännu inte fastställts. En sådan reglering innebär i praktiken

en begränsning av källjud och leder till en alltför stor begränsning av verksamhetsutövaren.

Länsstyrelsen anser att alla tre parkerna ska regleras med samma villkor. I Ventos tillstånd, som har vunnit laga kraft, föreskrivs ett begränsningsvärde för buller inklusive närliggande parker om högst 40 dB(A) vid bostäder. Syftet med villkoret är att skydda bostäder från en högre bullernivå än 40 dB(A) oavsett hur många parker som etableras i närområdet. Villkoret lyder enligt följande.

”Den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken (inklusive närliggande parker) inte överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå. De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätning eller närfältsmätningar och beräkningar. Den närmare utformningen av kontrollen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och anges i kontrollprogram enligt villkor x.”

Formuleringen ”närliggande parker” bör även innefatta eventuella framtida parker eftersom det bör vara högsta elproduktionen i hela området som styr vilka parker som får bidra med högst buller.

Villkor som reglerar bullernivåer styr var verken kan placeras. Ett verk med ett visst källjud behöver ett visst avstånd till bostäder för att klara 40 dB(A). Vilket avstånd som blir aktuellt beror därför på vilket verk som används och det går inte att förutspå vilka verk som finns på marknaden vid etableringen eftersom det ofta går lång tid från det att ansökan om tillstånd lämnats in till dess att tillståndet vunnit laga kraft. Det är därför inte lämpligt att föreskriva begränsning av källjud innan den exakta placeringen är fastlagd. Följande formulering om placering av verk är tillräcklig för att uppnå kravet på 40 dB(A) vid bostäder från alla tre parker.

”Planering och genomförandet av exakt placering av vindkraftverk, vägdragning och övriga detaljer i infrastrukturen ska fastställas efter samråd med tillsynsmyndigheten. I planeringen ska även ljudberäkningar ingå. Ljudberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska sökanden redovisa om en eventuell

effektreglering är nödvändig som skyddsåtgärd för att innehålla villkor x (40 dB(A) vid bostäder).”

Frågan om metod för jämkning av effektreglering ska ske samtidigt som frågan om slutlig placering av verken avgörs, vilket ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

MO och **LR** har getts tillfälle att yttra sig i målet, men har inte hörts av.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Energimyndigheten har bl.a. yttrat följande. Parterna bör samsas om naturresursen på bästa tänkbara sätt, enligt 16 kap. 11 § miljöbalken. Gruppstationerna ger en liten marginal till angivna gränsvärden för buller vid permanentbostäder och det råder osäkerhet om båda verksamheterna kan samverka vid beskriven etablering. Eftersom det råder osäkerhet om samtliga etableringar kommer att byggas är effektreglering inte ett alternativ. En sådan reglering skulle då kunna begränsa kommande produktion av förnybar energi.

Naturvårdsverket har bl.a. yttrat följande. Triventus anläggning bör villkoras så att den sammantagna ljudnivån från den samt Statkrafts och Ventos vindkraftparker inte får överskrida 40 dB(A) vid någon bostad. Ansökningshandlingarna till de tre parkerna har lämnats in ungefär samtidigt till länsstyrelsen och det är olyckligt att en samordnad prövning enligt 16 kap. 8 § miljöbalken inte gjorts från början. Vento har fått ett tillståndsbeslut som vunnit laga kraft och vid prövningen av Triventus och även Statkrafts ansökningar måste därför Ventos lagakraftvunna tillstånd tas i beaktande. En beräkning för den bästa ljudregleringsmixen från en elproduktionssynpunkt har tagits fram utifrån att verksamheternas totalt 45 vindkraftverk vore en gemensam anläggning. Det är, som Vento framhåller, viktigt att bästa möjliga markhushållning enligt 3 kap. miljöbalken främjas samt att nyttjandet av vinden i ett område av riksintresse för vindbruk optimeras. Den metod och den beräkning som presenterats av Vento är ett lämpligt underlag och kan ligga till grund för att fastställa en slutlig utformning av de tre parkerna, samt vara ett bra underlag för tillsyn. För Statkrafts och Triventus

anläggningar bör införas likalydande villkor som villkor 8 i Ventos tillstånd. Även likalydande villkor som villkor 2 i Ventos tillstånd bör gälla för Statkrafts och Triventus anläggningar, dvs. att slutlig placering av vindkraftverken ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. När det gäller villkor som reglerar källjud är det olämpligt bl.a. eftersom det kan binda en anläggning på ett sätt som inte möjliggör ett optimalt nyttjande av vindresursen. Dessutom är det ljudnivån vid bostad som bör regleras, då det är viktigt att denna inte är för hög.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utöver den aktuella ansökan rörande Triventus verksamhet föreligger för prövning i Mark- och miljööverdomstolen en ansökan om tillstånd att få uppföra sex stycken vindkraftverk från bolaget Statkraft på angränsande fastigheter (Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 6740-12). Dessa två gruppstationer medför påverkan av buller inom delvis samma område som påverkas av buller från Ventos tidigare tillståndsgivna vindkraftsverksamhet (Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 26 oktober 2012 i mål nr M 2306-12). Tillståndet till Ventos verksamhet omfattar uppförande av högst 36 stycken vindkraftverk. I det tillståndet föreskrevs bl.a. som villkor (nr 8) att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder på grund av vindkraftverken (inklusive närliggande verk) inte får överstiga 40 dB(A). Vidare föreskrevs som villkor att den exakta placeringen av Ventos vindkraftverk ska fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten varvid ljudberäkningar ska ingå i planeringen (villkor nr 2). Det var vid tidpunkten för prövningen av Ventos ansökan känt att även Triventus och Statkrafts ansökningar var föremål för tillståndsprövning.

Målen rörande Triventus respektive Statkrafts aktuella gruppstation för vindkraft handläggs i Mark- och miljööverdomstolen som separata mål. Mark- och miljööverdomstolen har emellertid att vid prövningen bedöma om den samlade miljöpåverkan från dessa båda och andra tillståndsgivna eller befintliga verksamheter på omgivningen kan godtas eller om någon jämkning måste ske. En jämkning kan emellertid endast ske av de verksamheter som är under prövning (jfr 16 kap. 11 § miljöbalken). Ventos tillstånd med däri föreskrivna villkor har vunnit laga kraft och det föreligger inte någon möjlighet att i detta mål pröva och ändra detta tillstånd.

Bestämmelsen i 16 kap. 11 § miljöbalken om samordnad prövning är därmed inte tillämplig i förhållande till Ventos verksamhet.

Huvudfrågan i målet är alltså hur villkoret avseende buller såvitt avser Triventus bör utformas och då även med beaktande av Statkrafts ansökan och till rättskraften i Ventos tillstånd.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att länsstyrelsen inte har överklagat mark- och miljödomstolens dom och att länsstyrelsens synpunkter hit inte prövas som separata ändringsyrkanden utan tillmäts samma betydelse som ett sedvanligt yttrande.

Syftet med en reglering av buller är att begränsa en verksamhets störningar på omgivningen, i detta fall främst på närliggande bostäder. För att möjliggöra en effektiv tillsyn av att föreskrivna bullervärden inte överskrids finner Mark- och miljööverdomstolen, i likhet med mark- och miljödomstolen, att bullervillkoret i enligt med gällande praxis bör utformas som ett generellt begränsningsvärde angivet som buller vid bostäder från verksamheten. Av beräkningar som Triventus har presenterat här framgår att det samlade bullerbidraget från Triventus och Statkrafts verksamheter inte kommer att överskrida 39 dB(A) vid de mest bullerutsatta bostäderna. Mot bakgrund härav och då Statkraft för sin verksamhet har medgivit att innehålla 39 dB(A) vid bostäder finner Mark- och miljööverdomstolen att denna bullernivå bör föreskrivas även för Triventus verksamhet. Denna bullernivå som är något lägre än vad som sedvanligt brukar krävas gör att det ankommer på Vento att, i enlighet med vad som föreskrivits som villkor för deras verksamhet, anpassa utformningen av sin verksamhet på ett sådant sätt att den kumulativa bullernivån begränsas.

Sammanfattningsvis finner Mark- och miljööverdomstolen att mark- och miljödomstolens dom endast ska ändras i enlighet med vad Triventus i andra hand medgivit.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Henrik Runeson, referent, tekniska rådet Mikael Schultz samt adjungerande ledamot Karin Sparrman.

Föredragande har varit Linn Gloppestad.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:2

DOM
2012-07-03
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4572-11

KLAGANDE

1. MO

2. LR

KLAGANDE OCH MOTPART

Triventus Wind Power AB

Ombud: T A

MOTPART

Länsstyrelsen i Kronobergs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Kronobergs län, Miljöprövningsdelegationen, beslut 2011-01-18 i ärende nr 551-549-10, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheten Y1 i Alvesta kommun, Kronobergs län

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens (Miljöprövningsdelegationens) beslut vad gäller tillståndets giltighetstid samt villkor 2, 3 och 8 enligt följande.

Tillståndets ska gälla under en tid av 35 år från det att beslutet om tillstånd vunnit laga kraft.

Dok.Id 211901

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

Villkor 2 ändras till följande lydelse.

Tillståndet får tas i anspråk först sedan tillståndshavaren ställt ekonomisk säkerhet enligt följande. Säkerheten ska ställas i form av bankgaranti, pant, borgen eller liknande, uppgående till 300 000 kronor per uppfört vindkraftverk för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten ska byggas upp under en tjugoårsperiod. Innan ett vindkraftverk får tas i drift ska bolaget ställa en säkerhet om 50 000 kronor. Därefter ska säkerheten höjas med 12 500 kronor per år till dess att den uppgår till 300 000 per vindkraftverk plus index. Beloppen ska under verkens livstid indexuppräknas efter konsumentprisindex med 2012 som bas. Säkerheten ska ges i till och godkännas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Villkor 3, första meningen upphävs, varvid villkoret ändras till följande lydelse.

Bolaget ska till tillsynsmyndigheten innan byggnation påbörjas lämna in en bullerberäkning. Bullerberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska bolaget redovisa om en eventuell effektreglering är nödvändig som skyddsåtgärd för att inte överstiga 40 dB(A) vid bostäder.

Villkor 8, andra stycket, ändras till följande lydelse.

Den ekvivalenta bullernivån ska kontrolleras genom mätning eller beräkning. Vid kontroll av ljudnivån vid bostäder, såväl vid mätning som vid beräkning, ska utöver samtliga vindkraftverkenligt detta tillstånd på fastigheten Y1, hänsyn även tas till vindkraftanläggningen på fastigheterna X, Y, Z och X1. Den närmare utformningen av kontrollerna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och anges i kontrollprogram enligt villkor 15.

I övrigt avslås överklagandena.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen i Kronobergs län (nedan MPD) lämnade den 18 januari 2011 Triventus AB, numera Triventus Wind Power AB (nedan Triventus) tillstånd, att under en tid om 25 år från det att tillståndet tas i anspråk, på fastigheten Y1 i Alvesta kommun, uppföra och driva gruppstation för vindkraft med tre vindkraftverk. MPD förenade tillståndet med ett antal villkor.

Triventus, LR och MO överklagade MPD:s beslut till mark- och miljödomstolen, som i dom den 1 juni 2011 (M 662-11) upphävde MPD:s beslut och återvisade målet till länsstyrelsen i Kronobergs län för fortsatt handläggning och ny prövning. Efter överklagande till mark- och miljööverdomstolen undanröjdes mark- och miljödomstolens dom och målet återförvisades till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

YRKANDEN M.M.

Triventus har framställt följande yrkanden.

1. Att villkor 2 får följande lydelse: Bolaget ska, inom 15 år från det att vindkraftverken tagits i bruk, ställa säkerhet hos Länsstyrelsen i Kronobergs län enligt 16 kap 13 § miljöbalken med 300 000 kr för varje vindkraftverk som uppförts avseende kostnaderna för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten får utgöras av pant, garanti eller borgen och ska prövas av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs i enlighet med villkoret.
2. Att villkor 3 upphävs.
3. Att föreskriften om tidsbegränsningen av tillståndet ändras så att tillståndets giltighetstid räknas från den tidpunkt då verksamheten påbörjas istället för när tillståndet tas i anspråk.

LR har, så som överklagandet får förstås, yrkat att beslutet upphävs.

Han har i huvudsak anfört följande. Vindkraftparken kommer att medföra nackdelar för honom i form av skuggor, reflexer och ljus. Andra problem är att vindkraftver-

ken inte stämmer in utseendemässigt i landskapsbilden och att de begränsar hans möjligheter att utnyttja sökt bygglov. Säkerhetsrisker kommer föreligga vad gäller regler om avstånd till vägar, isbildning på rotorblad och vibrationer. I värsta fall kan rotorblad lossna, vilket kan utsätta personer, egendom husdjur och vilda djur för livsfarliga händelser. För sin egen del har han ont av reflexer och blinkande starkt ljus. Han kan därför bli tvungen att göra sig av med fastigheten.

MO har överklagat länsstyrelsens beslut och, som överklagandet får förstås, yrkat att beslutet upphävs.

Han har i huvudsak anfört följande. Uppförande av vindkraftverk på Y1 kommer att omöjliggöra etablering av vindkraft på hans fastighet Hallåkra 1:7. Dessutom minskar värdet på Hallåkra 1:7. Avståndet mellan hans fastighetsgräns och samtliga tre vindkraftverk som ska uppföras på Y1 är mindre än 450 meter. Närmast står vindkraftverket T1 med ett avstånd på 170 meter plus/minus flyttmånen om 60 meter. Triventus har inte fått tillstånd från honom som markägare att sätta upp de ansökta verken så nära hans fastighetsgräns.

Triventus har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande.

Villkor 2

Enligt 16 kap. 3 § miljöbalken får ett tillstånd för sin giltighet göras beroende att verksamhetsutövaren ställer ekonomisk säkerhet för kostnader för de återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. En ekonomisk säkerhet avser att skydda samhället från att behöva stå för återställningen i situationer där den ansvariga verksamhetsutövaren försatts i konkurs. Risken för att denna situation ska inträffa för aktuell typ av verksamhet uppkommer inte förrän tidigast om 20 år, dvs. när vindkraftverken börjar närma sig slutet av sin tekniska livslängd. Dessförinnan kommer alltid den fortsatta driften av vindkraftverken kunna finansiera en avveckling och ett återställande av marken. Därmed finns ingen risk för att samhället ska behöva stå kostnaderna. Det räcker med att det fastställs att säkerheten ska ställas vid en viss framtida tidpunkt, förslagsvis 15 år från det att vindkraftverken togs i bruk.

Det avgörande från miljödomstolen i Nacka som länsstyrelsen hänvisar till, M 4023-09, kan inte anses utgöra praxis enär andra miljödomstolar har kommit till annan slutsats, se bl.a. miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätts dom 2010-12-17 i mål M 1640-10 och 2010-02-17 i mål M 2227-09 och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätts dom 2010-12-21 i M 42-10. Även miljööverdomstolen har godtagit succesivt ställd säkerhet vid vindkraftsetablering, bl.a. i avgörandet 2009-11-10 i mål nr M 5960-08. Detta ger stöd för att säkerhetens ställande inte behöver ske i samband med att tillståndet tas i anspråk, och att säkerheten trots detta kan anses betryggande.

Hänvisning görs även till Högsta domstolens avgörande 2011-06-01 i mål T 5420-08 där det framgår att villkor om säkerhet inte längre behöver omfatta vilken form av säkerhet som ska ställas. För det fall mark- och miljödomstolen finner det motiverat har Triventus alltså inget att invända mot att formen för säkerheten utgår ur det aktuella villkoret. Bolaget har heller inget att invända emot, om domstolen finner det påkallat, att det i villkoret regleras att säkerheten ska byggas upp inom femtonårsperioden, t.ex. årligen.

Villkor 3

Källjudet är den ljudeffektnivå som Triventus har valt att utgå ifrån i sin ljudberäkning, dvs. vilket verk som antas uppföras och leverantörens uppgift om vilket källjud ett sådant verk har. I sin tillståndsansökan har Triventus uppgivit att vindkraftverken kommer från samma leverantör och kommer att vara av samma storlek. Bolaget uppger också att det kan bli nödvändigt med en effektregering av vindkraftverken för att uppfylla villkoren för buller. En avvikelse i källjudet beroende på vilka verk som kommer att uppföras i vindkraftparken skulle inte påverka de närmaste fastigheterna så att ljudnivåerna vid dessa överstiger det enligt villkor 8 fastställda kravet på 40 dB(A) vid bostadshus. Det finns alltså ingen anledning att ytterligare reglera ljudnivåerna på så sätt som länsstyrelsen har beslutat.

De flesta verkstyper som finns på marknaden idag har ett högre källjud än 103 dB(A). Genom att reglera de olika verken kan man etablera en vindkraftpark som klarar ljudnivån på 40 dB(A) och som dessutom ger mer produktion jämfört med

om alla verk skulle ha ett källjud på maximalt 103 dB(A). Den föreskrivna regleringen kan medföra en produktionsförlust på upp till 1850 MWh/år, motsvarande en intäktsförlust på ca 1 100 000 kr. Villkoret är således strängare än nödvändigt.

Bestämmelsen i 24 kap. 25 § 6 p miljöbalken ska enligt 19 kap. 5 § 8 p miljöbalken tillämpas även i ärenden som prövas av länsstyrelsen. Bestämmelsen innebär att ett beslut som innebär att ett tillstånd meddelas får innehålla bestämmelser om de villkor om bl.a. begränsningsvärden som behövs för att förhindra skada på eller olägenhet för omgivningen.

Avsikten med villkor 3 kan inte anses vara att begränsa olägenhet för människors hälsa och miljön. Detta eftersom olägenheten pga. buller som kan påverka de närboende inte upplevs till följd av källjudet från verken utan påverkas av de ljudnivåer som kan uppmätas vid respektive bostadshus. Länsstyrelsen har i villkor 8 föreskrivit att den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder inte får överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå, och att denna nivå ska kontrolleras genom mätning i samråd med tillsynsmyndigheten. Det finns därför enligt Triventus inget behov av att reglera källjudet för att förhindra olägenhet. En sådan reglering fyller ingen funktion i sammanhanget. Skulle det visa sig att ljudnivåerna överskrider de i villkor 8 fastslagna begränsningsvärdena blir Triventus tvunget att effektreglera vindkraftverken. Detta oavsett vilken typ av vindkraftverk som uppförs och vilket källjud dessa genererar enligt tillverkaren.

Triventus åtar sig slutligen att, om domstolen finner det påkallat, innan anläggandet av fundament påbörjas till tillsynsmyndigheten ge in beräkningar för de fabrikat av verk som avses uppföras, som visar att det angivna begränsningsvärdet om 40 dB(A) kan innehållas. Se miljödomstolen vid Växjö tingsrätts dom 2011-04-29 i mål M 2404-10.

Tillståndets giltighetstid

Enligt 16 kap. 2 § miljöbalken får tillstånd lämnas för begränsad tid. Enligt lagmotiven är skälen för att tidsbegränsa ett tillstånd sammanfattningsvis att den tekniska utvecklingen och ökade kunskaper kan komma att leda till att miljökraven ändras

och att villkoren skärps vid en förnyad tillståndsprövning efter att det tidigare tillståndsbeslutet har löpt ut. I nu aktuellt fall är bolaget av uppfattningen att verksamheten kan begränsas i tiden till 25 år men att denna tid ska löpa från det att verksamheten påbörjas, d.v.s. när vindkraftverken börjar producera energi. Anledningen till detta är att tillståndstiden för vindkraftverken därmed är kopplad till den estimerade tekniska livslängden för verken, som är beräknad från den tid verken tas i anspråk. Så som villkoret nu är konstruerat skulle det innebära att den tid som åtgår under anläggningsskedet (1-2 år) medför att fullt funktionsdugliga vindkraftverk inte kommer att kunna utnyttjas under motsvarande tid i slutet av sin tekniska livslängd. Det skulle således medföra en effektivare energianvändning att låta vindkraftverken vara i produktion under de 25 år som, i underkant, beräknas vara vindkraftverkens tekniska livslängd.

Länsstyrelsen har i yttrande anfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen yrkar att Lars Roséns och Magnus Olssons överklagande lämnas utan bifall. Det finns ingen praxis från varken mark- och miljödomstolar eller mark- och miljööverdomstolen om att vindkraftverk ska placeras på ett angivet avstånd till fastighetsgränserna. Närliggande fastigheters värdeminskning eller värdeökning är inget som tas med i tillståndsprövningen enligt 9 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen anser vidare att bolaget på ett godtagbart sätt redovisat de störningar som kan bli aktuella för närboende.

Länsstyrelsen yrkar vidare att Triventus yrkade ändringar av villkor 3 lämnas utan bifall. Länsstyrelsen föreslår att villkor 2 om den ekonomiska säkerheten kan ändras till följande lydelse.

Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kr per vindkraftverk, genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut. Säkerheten ska byggas upp under en tjugoårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppdateras enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan vindkraftverket tas i drift. Bolaget ska genom årliga inbetalningar om lägst 12 500 kr jämte index upparbeta ett belopp om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda inbetalningarna ska

indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska inbetalas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex – totalindex med 1980 som basår – där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart.

Ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet.

Bolaget har i sin ansökan inte lämnat något förslag på storlek på en ekonomisk säkerhet för parken. Bolaget har föreslagit att lämplig säkerhet ska ställas inom 15 år från det att tillståndet tagits i anspråk.

Länsstyrelsen anser att återställningskostnader uppstår så snart verken uppförs, varför det ska finnas ekonomisk säkerhet innan tillståndet tas i anspråk. Summan om 300 000 kr per verk är i enlighet med praxis. Bolaget yrkade aldrig på att succesivt få bygga upp säkerheten. Miljödomstolen i Vänersborg har i tre fall medgivit att säkerheten byggs upp succesivt under 20 år, istället för att ställas som ett engångsbelopp. Länsstyrelsen anser att den ekonomiska säkerheten kan byggas upp under en längre tid och har föreslagit den alternativa villkorsutformning som framgår ovan.

Villkor 3

Området är utpekad som ett riksintresse för vindbruk och är ett prioriterat område för vindkraft enligt Alvesta kommuns tematiska tillägg till översiktsplan. I området finns förutsättningar för flera vindkraftsetableringar. För att projektörer för framtida närliggande projekt ska veta vad de har att förhålla sig till, samtidigt som områdets användning ska optimeras är det lättare att räkna på en närliggande park genom att veta det maximala källjudet för intilliggande parker. Om källjudet inte regleras får verksamhetsutövare för närliggande framtida etableringar räkna med att den redan tillståndsgivna parken har en ljudnivå på 40 dB(A) vid samtliga närliggande bostäder, vilket innebär att ljudnivån från den framtida parken inte kan optimeras i utformningen och hushållningen med markresurserna optimeras inte. Att föreskriva

villkor om källjudet från den aktuella parken underlättar även för tillsynsmyndigheten att avgöra vilken verksamhetsutövare som orsakar en villkorsöverträdelse.

De närliggande bostäderna ska inte utsättas för en bullernivå över 40 dB(A) utomhus oavsett hur många närliggande parker som etableras. Blir det klagomål från närboende om buller så är det lättare för tillsynsmyndigheten att komma fram till vilket bolag som överskrider sina villkor om källjudet är begränsat genom ett villkor. Om två verksamhetsutövare redovisar att just deras park bullrar mindre än 40 dB(A) kan det innebära att den sammanlagda bullernivån överstiger 40 dB(A) utomhus vid bostäder. Det går då inte enkelt att avgöra vilken verksamhetsutövare som ska vidta åtgärder för att minska bullret. Genom att det i tillståndet är reglerat i villkor hur mycket varje verk får bullra, är det lättare att avgöra vilken park som måste åtgärda sitt buller.

Tillståndets giltighetstid

Länsstyrelsen föreslår att tidsbegränsningen av tillståndet ändras på så sätt att giltighetstiden för tillståndet bestäms till 35 år från det att tillståndet vunnit laga kraft, istället för 25 år från det att tillståndet tas i anspråk, som MPD föreskrivit.

Triventus har i genmäle över länsstyrelsens yttrande anfört i huvudsak följande.

Villkor 2

Länsstyrelsen har föreslagit en alternativ utformning av villkor 2. Villkorets innehåll överensstämmer i stort med Triventus uppfattning om en ändamålsenlig reglering av ställande av säkerhet även om beloppet enligt Triventus överklagande bör relateras till per uppfört verk samt att villkoret utifrån vad som vanligen föreskrivs kan kortas ner något. Villkoret avgränsas lämpligen till länsstyrelsens föreslagna första stycke inklusive första meningen av andra stycket. Vidare ska formen för säkerheten inte anges i villkoret.

Villkor 3

Länsstyrelsen har motsatt sig ett upphävande av det extra bullervillkoret med motiveringen att regleringen av källjudet utgör en förutsättning för att optimera nyttjan-

det av den förekommande vindresursen. Såsom framgår av bolagets yttrande leder ett villkor om högst tillåtna källjud emellertid tvärtom till att bolagets vindkraftverksamhet inte kan utformas så att största möjliga energiproduktion erhålls. Vad gäller eventuella framtida tillkommande etableringar i området får bolaget särskilt understryka att det saknas rättsliga förutsättningar att reglera bolagets verksamhet utifrån vad som kan tänkas bli en framtida markanvändning. Vad som framförs om enkelhet i samband med tillsynsarbete förändrar inte detta förhållande. Det framgår vidare av praxis från Miljööverdomstolen (dom 2009-10-09 i mål M 350-09) att det inte finns förutsättningar för en samordnad prövning med ansökningar som befinner sig i en annan instans.

Vad som däremot kan prövas i denna instans, för det fall mark- och miljödomstolen finner det påkallat, är om kontroll av buller enligt 16 kap. 8 § miljöbalken i något avseende bör regleras gemensamt med Statkraft Södra Vindkraft AB (Södra). Bolaget och Södra är också ense om att sådant villkor kan föreskrivas. Bolaget har således inget att invända mot att befintligt villkor 8 st. 2 justeras enligt följande:

Vid kontroll av ljudnivån vid bostäder, såväl vid mätning som vid beräkning, ska utöver samtliga vindkraftverk på fastigheten Y1, hänsyn tas även till vindkraftanläggningen på fastigheterna X, Y, Z och X1.

Tidsbegränsat tillstånd

Bolaget har inga invändningar mot att tillståndet tidsbegränsas i enlighet med länsstyrelsens förslag.

Länsstyrelsen har i genmäle anfört följande.

Villkor 2

Länsstyrelsen anser att det är en mindre ändring av villkoret som bolaget föreslår och den ändring kan godtas. Villkoret om ekonomisk säkerhet kan således relateras till ”per uppfört verk” enligt bolagets förslag. Formen för den ekonomiska säkerhetens uppbyggnad är inte begränsad till att bara omfatta spärrat konto.

Villkor 3

Om båda anläggningarna får en ljudnivå om 40 dB(A) utomhus vid bostäder, kan det leda till en ljudnivå om 43 dB(A) vid bostäder om båda parkerna har den ljudnivå de har tillåtelse till. Det blir då svårt, till och med omöjligt för tillsynsmyndigheten att ställa krav på någon av verksamhetsutövarna att begränsa sin produktion med hänsyn till buller. Bolaget har lämnat in ett förslag på justering av villkor 8 men länsstyrelsen anser inte att föreslagen justering löser problemet med vilken verksamhetsutövare som ska begränsa sin verksamhet för att närboende inte ska bli utsatta för alltför höga bullernivåer.

HS Kraft AB har inte överklagat beslutet, men ändå på eget initiativ inkommit med yttrande i målet. Bolaget har hos länsstyrelsen ansökt om tillstånd för uppförande av 36 vindkraftverk inom ett område i Alvesta kommun som gränsar till det markområde där Triventus planerade vindkraftverk ska uppföras. Enligt bolaget kommer uppförande av Triventus planerade vindkraftverk att påverka lokaliseringen av deras planerade vindkraftpark.

DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning framgår av MPD:s beslut.

Verksamhetens tillåtlighet

Verksamhetens tillåtlighet har ifrågasatts av klagandena MO och LR.

MO har som motivering för sin inställning anfört att uppförande av de aktuella vindkraftverken kan komma att försvåra möjligheterna att uppföra vindkraftverk på hans fastighet Hallåkra 1:7 och att det även kan komma att minska marknadsvärdet på hans fastighet. Vad MO anfört föranleder inte mark- och miljödomstolen att upphäva beslutet. Hans överklagande ska därför avslås.

LR har anfört att den planerade vindkraftparken kommer att påverka honom i form av skuggor, reflexer och ljus. Han anser vidare att vindkraftverken utgör en

säkerhetsrisk och att de utseendemässigt inte stämmer in i landskapsbilden i området samt att de kommer att begränsa hans möjligheter att utnyttja sökt bygglov. De olägenheter i form av skuggor, reflexer och ljus som LR tagit upp har enligt mark- och miljödomstolen på ett tillräckligt sätt reglerats i de villkor som angivits för tillståndet. Inte heller vad Rosén i övrigt anfört i sitt överklagande föranleder mark- och miljödomstolen att upphäva beslutet. Hans överklagande ska därför avslås.

Tidsbegränsning av tillståndet

Länsstyrelsen och Triventus har kommit överens om att tidsbegränsningen av tillståndet bör ändras från ”25 år från det att tillståndet tas i anspråk” till ”35 år från det att beslutet om tillstånd vunnit laga kraft”. Mark- och miljödomstolen ser inga hinder mot att göra den ändringen. Beslutet ändras därför enligt vad som framgår av domslutet.

Villkor 2

Triventus och länsstyrelsen är överens om att villkor 2 om ekonomisk säkerhet i det överklagade beslutet bör ändras på så sätt att bolaget ges rätt att succesivt bygga upp säkerheten, samt att det ska anges att säkerheten gäller ”per uppfört verk” istället för ”för varje vindkraftverk som uppförs”. Länsstyrelsen har lämnat förslag till ny formulering av villkor 2, vilket Triventus haft synpunkter på. Mark- och miljödomstolen delar bolagets uppfattning att villkoret kan formuleras på ett något enklare sätt än vad länsstyrelsen föreslagit. Domstolen ändrar villkoret till den lydelse som framgår av domslutet.

Villkor 3

Miljöprövningsdelegationen har som villkor för det lämnade tillståndet vad gäller buller angivit dels att den ekvivalenta bullernivån på grund av vindkraftverken inte får överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå utomhus vid bostäder (villkor 8), dels att vindkraftverkens källljud inte får överstiga 103,0 dB(A) vid 8 m/s på 10 meters höjd (villkor 3). Villkoret om högsta källljud har motiverats främst med hänsyn till framtida närliggande vindkraftsprojekt och för att underlätta för tillsynsmyndighet-

en att vid klagomål från närboende om buller kunna avgöra vilken verksamhetsutövare som eventuellt orsakar en villkorsöverträdelse.

Triventus har yrkat att villkor 3 om begränsning av källjudet ska upphävas. Enligt Triventus är det tillräckligt med det villkor som anger att bullernivån vid bostäder inte får överstiga 40 dB(A) för att förhindra olägenheter för människor i form av buller. Det finns därför enligt bolaget ingen anledning att ytterligare reglera ljudnivåerna genom ett villkor om högsta källjud. Enligt bolaget har de flesta verkstyper som finns på marknaden idag ett högre källjud än 103 dB(A). Genom att reglera de olika verken kan man etablera en vindkraftpark som klarar ljudnivån på 40 dB(A) och som dessutom ger mer produktion jämfört med om alla verk skulle ha ett källjud på maximalt 103 dB(A). Den föreskrivna regleringen kan medföra en produktionsförlust på upp till 1850 MWh/år, motsvarande en intäktsförlust p ca 1,1 milj. kronor.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

De bullerberäkningar som finns redovisade i målet är gjorda utifrån de i ansökan angivna koordinatsatta placeringarna av verken. I redovisade bullerberäkningar används källjud mellan 103,0 och 104,0 dB(A), beroende på märke på vindkraftsverk och nedställning av verkens produktion. Beräkningarna visar att det är en mycket liten marginal till det angivna begränsningsvärdet 40 dB(A) vid bostadshus i Äspe ryd med 39,4 dB(A), trots att beräkningen i vart fall för en av typerna av verk bygger på nedskruvad effekt.

Tillståndet medger också att verken kan flyttas upp till 100 meter närmare bostäder än varifrån beräkningarna gjorts. På de avstånd det här rör sig om, 700-800 meter och en källstyrka på 103 dB(A) krymper marginalen ytterligare, och om alla tre verken skulle flyttas 100 meter närmare ifrågavarande bostadshus så medför bullrets avståndsberoende att begränsningsvärdet inte kan innehållas, än mindre om även beräkningsosäkerheter skulle beaktas. Emellertid har länsstyrelsen begränsat flyttmånen för två av de tillståndsgivna verken av naturvårdsskäl, vilket innebär att risken för överskridande av bullerbegränsningen minskar något.

Någon beräkning av konsekvenser på buller vid bostäder om verken flyttas närmare bostäder finns inte i målet. Med hänsyn till att de redovisade bullerberäkningarna visar att det inte finns något utrymme för beräkningsosäkerheter torde källstyrkan inte kunna öka nämnvärt, om det i villkor 8 angivna begränsningsvärdet för buller ska kunna innehållas. Det är inte osannolikt att ytterligare nedställning krävs för att bullervillkor ska klaras. I första hand bör dock tillräckliga skyddsavstånd användas. Genom Mark- och miljööverdomstolens domar M 7022-11 och m 8512-11 får det emellertid anses vara godtagbart att som skyddsåtgärd vidta ytterligare nedskrivning av verk där det är tekniskt möjligt.

Det ankommer på sökanden att innan den slutliga placeringen av verken bestäms, förvissa sig om att valda verk och slutlig placering verkligen kommer att rymmas inom det i villkor 8 angivna begränsningsvärdet för buller. Med hänsyn härtill samt med hänsyn till att bullerpåverkan huvudsakligen beror av både avstånd och källstyrka finns enligt domstolen inte skäl att ange ett och samma generella villkorskrav på högsta källjud för alla ingående verk. Ett sådant krav borde i så fall ha differentierats utifrån verkens betydelse från störningssynpunkt. Vad länsstyrelsen och HS Kraft AB anfört i den delen föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning.

Bolaget har åtagit sig att inte överskrida ljudnivån 40 dB(A) vid bostäder. Denna nivå har i praxis bedömts vara godtagbar för att förhindra att icke ringa olägenheter för människors hälsa och miljön uppkommer till följd av vindkraftverksamhet. Även om det hade varit önskvärt att MKB:n hade beskrivit värsta fall, bedömer domstolen att villkor 8 utgör tillräcklig begränsning av ljudpåverkan från vindkraftverken. Mark- och miljödomstolen gör därför den ändringen av villkor 3 att föreskriften om högsta tillåtna källjud upphävs. I övrigt kvarstår villkoret utan ändring.

Villkor 8

För att underlätta kontrollen av bullervillkoret har Triventus medgivit ändring av villkor 8 på så sätt att vid kontroll av ljudnivån ska hänsyn även tas de ljudnivån från de planerade verken på de närliggande fastigheterna X, Y

Z och X1. Mark- och miljödomstolen gör därför den ändringen av villkor 8 som framgår av domslutet.

Enligt villkor 8 ska den ekvivalenta bullernivån kontrolleras genom mätning. Generellt sett är det dock mycket svårt att genomföra immissionsmätningar vid bostäder vid de vindstyrkor som krävs i vindkraftssammanhang och på de avstånd som är aktuella utan att bakgrundsljudet omöjliggör slutsatser om vindkraftsverkens bidrag till bullernivån. Det är därför enligt mark- och miljödomstolen frågan om ljudnivån från vindkraftverken överhuvudtaget kan kontrolleras med annat än närfältsmätning och beräkning. Mark- och miljödomstolen ändrar därför villkort 8 även på så sätt att det anges att kontrollen ska ske genom mätning eller beräkning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 24 juli 2012.

Bengt Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg samt de särskilda ledamöterna Curt Henricson och Bo Selmer.